

POKROVITELJ
54. VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI
/UNDER PATRONAGE OF:

Zoran Milanović
Predsjednik Republike Hrvatske
/President of the Republic of Croatia

FINANCIJSKU POTPORU OSIGURAVAJU
/FINANCIAL SUPPORT PROVIDED BY:

ZLATNI SPONZORI/GOLDEN SPONSORS:

PARTNERI FESTIVALA / FESTIVAL PARTNERS:

SREBRNI SPONZORI/SILVER SPONSORS:

BRONČANI SPONZORI/BRONZE SPONSORS:

OSTALI SPONZORI/OTHER SPONSORS:

BRANDOVI/BRANDS:

USTANOVE, INSTITUCIJE I AGENCIJE PARTNERI FESTIVALA/
INSTITUTIONS, CORPORATIONS AND AGENCIES PARTNERS OF THE FESTIVAL:

ORGANIZATORI I OSNIVAČI 54. VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI/
THE ORGANIZERS AND FOUNDERS OF THE 54th VARAŽDIN BAROQUE EVENINGS:

Kontakt informacije/Contact information:
Koncertni ured Varaždin/Concert Agency Varaždin
A.Cesarca 1, 42000 Varaždin, Hrvatska, tel/fax: +385 42 212 907
e-mail: office@vbv.hr
www.vbv.hr

PRODAJA ULAZNICA/TICKET SALES: Koncertni ured Varaždin, A. Cesarca 1, Varaždin, +385 42 311 907, office@vbv.hr

Subota, 21. rujna 2024.

Dvorac Trakošćan, Viteška dvorana, 11.00 sati

Koncert uz baroknu kavu

Sete Lágrimas

PROGRAM

Dijaspora

Zvuci Starog i Novog svijeta

Que'eu maneira de Proença
Kralj D. Dinis (1261-1325)

San Giuseppe e la Madonna
Tradicijska (Italija, Lombardija)

Oiga el que ignora
Filipe da Madre de Deus (1626-?)

Senhora del mundo
Vilancico anon. (16.st)

Ecco l'alba
Tomaso Cecchini (1583-1644)

Variation on Seguiriya
Tradicijska (Andaluzija/Juan de la Fuente)

Menina você que tem
Lundun (18-19. st)

Pues que veros
Filipe Faria (1976) i Sérgio Peixoto (1974) na pjesmu iz 16.st. (anon.)

Bastiana
Tradicijska (Makao, Kina)

Mai fali é
Tradicijska (Timor)

Sarambeque de Abreu
(s. XVII)

Amor loco
Filipe Faria i Sérgio Peixoto na pjesmu iz 16.st. (anon.)

A força de cretcheu
Eugénio Tavares (1867-1930)

Takeda no komoriuta
Tradicijska (Japan)

Dos estrelas le siguen
Manuel Machado (1590-1646)

Meu bem bê à bá
Tradicijska (Idanha-a-Nova)

Tarantela
Anon. (Codex Coimbra, MM97)

Ansambl Sete Lágrimas svojim programom *Diaspora* „istražuje kolektivno lingvističko i historijsko sjećanje zemalja diljem pet kontinenata, koje su tijekom posljednjih pet stotina godina bile u kontaktu s Portugalom“. Program njihova današnjeg koncerta vodi slušatelja na „putovanje zapisanim i usmeno prenesenim, novijim i starijim, 'visokim' i 'niskim' repertoarom, u kojemu se odražava šest stoljeća duga intenzivna umjetnička razmjena“.

Put započinje u Portugalu, u srednjem vijeku, pjesmom portugalskog kralja Dinisa I. (1261.-1325.). Dinis je bio pokrovitelj trubadurskih pjesnika te je i sam pisao pjesme u trubadurskoj tradiciji, a svojom je poezijom dao važan doprinos razvoju portugalskog književnog jezika. Razdoblje baroka predstavlja pjesma *Oiga el que ignora* čiji je autor **Filipe da Madre de Deus** (c.1630-c.1690). Taj je skladatelj rođen u Lisabonu, djelovao je na dvoru španjolskog kralja Filipa IV., zatim i na portugalskom dvoru kao *mestre da câmara de música real*, a kasnije se povukao u samostan bosonogih mercedarijevaca u Seville, gdje je također djelovao kao ravnatelj kapele.

Pjesma *Senhora del mundo* dio je zbirke **Cancioneiro de Paris**, jednoga od glavnih izvora svjetovne glazbe renesanse kakva se nje govala na Pirenejskom poluotoku. Zbirka je pronađena tek 1965. godine u knjižnici pariške Akademije likovne umjetnosti, u kolekciji rukopisnih knjiga koje je u 19. stoljeću sakupljao francuski industrijalac Jean Masson. Sadrži poetske tekstove na španjolskom i portugalskom jeziku te notne zapise pjesama među kojima prevladavaju vrste *villancico* (višeglasne popularne pjesme za koje je karakterističan homofoni slog, forma s refrenom i pučka tematika) i *cantiga* (pjesme s porijeklom u srednjovjekovnom trubadurskom pjesništvu).

Lundum, žanrovska oznaka pjesme *Menina você que tem*, odnosi se na stil afro-brazilske glazbe i plesa koji su u Brazil donijeli robovi iz Angole. Pripadnici visokog društva u Brazilu lundum su isprva smatrali manje vrijednom vrstom glazbe, no s vremenom je stekao sve veću popularnost pa ga danas neki autori navode kao karakterističnu vrstu plesa i glazbe u Portugalu i Brazilu u kasnom 18. stoljeću.

Pjesme *Pues que veros* i *Amor Loco* povezuju ovaj povijesni program s današnjim vremenom. Skladali su ih članovi ansambla **Filipe Faria** i **Sérgio Peixoto** na tekstove anonimnih pjesnika 16. stoljeća. Iz ovakve prakse proizašao je još jedan projekt ansambla Sete Lágrimas pod nazivom *Folia Nova*, koji donosi „nova djela rane glazbe“, novonastale skladbe na tekstove starih portugalskih pjesnika.

Dijasporu predstavlja **Bastiana**, tradicijska pjesma iz Makaa. Makao je danas posebna administrativna regija Kine, a od 16. stoljeća do 1999. godine njime je upravljao Portugal, što je na to područje izvršilo velik jezični i kulturni utjecaj. Pjesma *Bastiana* datira s kraja 19. stoljeća, a u Makau je popularna i danas. Putovanje dalje vodi u Istočni Timor, zemlju u jugoistočnoj Aziji koja je od 16. stoljeća do 1975. bila portugalska kolonija. Tekst pjesme *Mai fali e* je na tetumskom jeziku koji je, uz portugalski, službeni jezik zemlje. Riječ je o uspavanki u kojoj majka u sumrak doziva djecu kući.

Sarambeque je još jedna vrsta plesa i glazbe afričkog porijekla. Pojam se spominje u ranim portugalskim izvorima, a jedan ga španjolski rječnik s kraja 18. stoljeća definira kao „instrumentalni komad, vrlo veseo i živahan ples, popularan među crnačkim stanovništvom“. Pojedini autori smatraju da ples potječe iz Mozambika, budući da su ondje prisutni pojmovi *saramba*, *salamba* i *sarama* gotovo identičnog značenja kao i portugalski *sarambeque*: ples s karakterističnim ljuljanjem bokova. *Sarambeque* koji se nalazi na današnjem programu dio je glazbenog rukopisa br. 97 koji se čuva u Općoj knjižnici sveučilišta u Coimbri. Rukopis je poznat kao Kodeks iz Coimbre, a riječ je o zbirci skladbi raznih autora za žičane instrumente, koju je početkom 18. stoljeća sastavio Joseph Carneyro Tavares Lamacense. Dijelove rukopisa transkribirao je Tiago Matias, član ansambla Sete Lágrimas koji je snimio i samostalni album ovih skladbi pod nazivom *Cifras de viola*.

Pjesnik **Eugenio Tavares** (1867.-1930.), autor pjesme *A força de cretcheu*, rođen je na Zelenortskim Otocima koji su u to doba bili portugalska kolonija. Tavares je poznat po svojim mornama na zelenortskom kreolskom jeziku, za koje je karakterističan nostalgičan i melankoličan ugođaj te polagane, osjećajne melodije. Glazbena tradicija morne danas je važno identitetsko obilježje Zelenortskih Otoka te se od 2019. godine nalazi na UNESCO-ovom popisu nematerijalne svjetske baštine.

Na kraju programa vraćamo se na Pirenejski poluotok uz skladbu *Dos estrelas le siguen* ranobaroknog portugalskog skladatelja **Manuela Machada** (1590.-1646.), zatim tradicijsku pjesmu iz portugalskog grada Idanha-a-Nova i **Tarantelu** anonimnog autora koja je također dio Kodeksa iz Coimbre.

Jelena Sviben

Sete Lágrimas ECMC – Early and Contemporary Music Consort/ansambl za ranu i suvremenu glazbu – utemeljili su Filipe Faria i Sérgio Peixoto 1999. godine u Lisabonu. Ansambl je dobio ime prema zbirci plesova Johna Dowlanda koju je 1604. godine objavio John Windet, kada je skladatelj kao lutnjist bio u službi danskog i norveškog kralja Kristijana IV. Fokusiran na dijalog između rane i suvremene glazbe – te učene glazbe s višestoljetnim tradicijama – Sete Lágrimas okuplja glazbenike iz različitih glazbenih okruženja oko konceptualnih projekata potaknutih originalnim muzikološkim istraživanjima i inovativnim, drskim i kreativnim procesima usmjerenim na zvukove, instrumentaciju i sjećanja rane glazbe. U tim projektima moguće je prepoznati dijalog između učene i popularne te rane i suvremene glazbe, između stare portugalske dijaspore otkrića i mediteransko latinske osi. Ti se dijalozi pretvaraju u zvuk kroz vjerno čitanje izvedbenih principa rane glazbe i prepoznatljiv pristup elementima narodne glazbe i jazza. Sete Lágrimas također redovito poziva gostujuće glazbenike koji djeluju u područjima rane i etno glazbe, jazza i world music. Do danas su to Zbor Gulbenkian (Portugal), María Cristina Kiehr (Argentina), Zsuzsi Tóth (Mađarska), Ana Quintans (Portugal), Mayra Andrade (Zelenortska Republika), António Zambujo (Portugal), Adufeiras de Monsanto (Portugal), CRAMOL (Portugal), Tainá (Brazil), Carolina Deslandes (Portugal) i Ana Moura (Portugal). Od samih početaka ansambl intenzivno nastupa pa je do sada održao stotine koncerata diljem Europe i Azije. Njihova diskografija obuhvaća 15 naslova pa se ansambl u tom smislu smatra jednim od najvažnijih i najinovativnijih europskih projekata na području rane glazbe. Recenzije njihovih snimaka i koncerata objavljene su u *International Record Review*, *Doce Notas*, *Aftonbladet*, *Novinky*, *Opera PLUS*, *Svenska Dagbladet*, *Lute News*, *Goldberg* itd. Isto su tako uvršteni na playliste klasičnih radijskih postaja u nekoliko europskih zemalja. Od 2003. godine pokrovitelj Sete Lágrimas je Ministarstvo kulture Portugalske vlade i Glavna uprava za umjetnost, a od 2012. godine i Općina Idanha-a-Nova – UNESCO Kreativni grad glazbe.

